

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN
Egy évre ... 180 Lei.
Fél évre ... 90 Lei.
Egy negyed évre 45 Lei.
Egy hóra ... 15 Lei.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG

Aradi és csanádi egyesült vasúti palotájában. TELEFON-SZÁM: 891.

KIADÓHIVATAL

Aradi Nyomda Vállalat. Bulvarul Regele Ferencand I. (Jóssai tőh.-ut) 72. TELEFON-SZÁM 114.

Arad, 1921.

Főszerkesztő: Stauber József.

Csütörtök, október 13.

Valuta-gyógyítás.

II. Nagyon szépen hangzik, hogy a spekulációt le kell törni, hogy külföldön is valuta ellenőrző hivatalt kell e célból felállítani, de hogy lesz-e ennek valamelyes eredménye, az más kérdés. Nem kell senkit sem a jóslások terén követni annak a megállapításánál, hogy számbavehető eredményt ezekkel elérni nem lehet.

A kifelé és befelé való helyes gazdasági és pénzügyi politika kiinduló pontja annak a szigorú mérlegelés, mennyi fedezetet tudunk előteremteni a valuta állandóságának és saját valódi oly belső értékének, mely semmiféle mesterkedésekre nem szorul megállapítására. Ennél a műveletnél mellőzni kell minden optimizmust elfogultságot és be nem váltható reménykedéseket, hanem ezek helyett arra kell figyelemmel lenni: mi a bankjegy vásárló képesége a belföldön és mennyire értékelik a külföldön. Ha a belföldi vásárlóképeség szempontjából egy leu értéke egyenlő egy fél liter tej vagy két skatulya gyufa vagy két cavalla cigareta vagy két zsemle vagy egy napi lap egy példányának stb. értékével és a pénzpiacot öt arany centimmal, akkor ezen realitásokkal számolni kell, mert ezek a leu valódi értékének a fokmérője. Ha bármelyik gazdasági ág produktumáért a bankjegy valódi értékével mért ellenértékhez hozzá jutni nem lehet akár a kereslet hiánya, akár a hatóság hatályosan végrehajtott rendelkezése, akár bármely más okok miatt, ennek a következménye nem a bankjegy értékének emelkedése, hanem az illető gazdasági ágba a további termelés megszűnése. Tapasztalati példája ennek a lakóházak építésének teljes szünetelése. Minden erőszakosság és minden spekuláció oly irányban, hogy a realitásokat megdöntse, hiábavaló és csak gazdasági kár okozására alkalmas. Kifelé és befelé egyaránt gondosan ügyelni kell arra, hogy a realitások meg ne zavaróssanak akár a produktumokra

megszabott aránytalannul magas közterhek kreálása által, akár a kivitel szertelensége, akár a kivitt áruk árának túlmagas meghatározása által, mert ezek egyrészt a belföldön a megélhetést drágábbá és nehezebbé teszik, másrészt a bankjegy vásárló képességének és értékének leszállítására vezetnek.

Ha a realitásokat figyelmen kívül hagyjuk és folytatjuk a fikciók és illúziók légkörében való állandó megmaradást, akkor fölös számban találkozni fogunk hous-ra spekulálókkal, akik mindenféle erőlködéssel ideig-óráig az árfolyamot felhajszolni fogják és amikor magukat megszédíték és a rombolás már végzett, akkor

Keserves csalódásként előáll a zuhanás. Ez a multnak a tanúsága! Ha azonban a fikciónak illúziókat és irrealitásokat elhagyva leszálunk az éppen nem vigasztaló, nagyon szerény valóságához, akkor a spekulánsok és a máriholnapra megzadagodók világát megdöntjük és helyébe lép tetjük a verejtékkel dolgozók világát melyben megkezdődik és állandóan folyik a produktív valódi munka, melynek eredményét nem hamisíthatja meg sem a bankjegynek látszólagos értéke, sem annak máról holnapra változó árfolyama, mert akkor e téren is bekövetkezik a szilárdság és állandóság.

Dr. Dénes Jakab.

Tárgyalnak Velencében.

(A szerbek a hozandó határozatok ellen.)

VELENCE. Della Toretta olasz külügyminiszter megbízásából Velencében a megérkezés alkalmával gróf Granvella olasz külügyminiszteri kabinettfőnök üdvözölte gróf Bethlen István magyar miniszter-e'köt és gróf Bánffy Miklós magyar külügyminisztert.

VELENCE. Az olasz lapok jelentik, hogy a kisantant államai jegyzéket intéztek az olasz kormányhoz, amelyben azt kéri, hogy ők is résztvehessenek a velencei konferencián.

VELENCE. Az osztrák és magyar delegációt Della Toretta olasz külügyminiszter a prefektúra palotájában üdvözölte és kifejtette a konferencia céljait. Ezután a magyar delegátusok kivonultak a tanácskozási tereméből és az osztrák

delegáció részletesen kifejtette álláspontját. Majd az osztrák delegáció vonult vissza és a magyar delegáció válaszolt a maga szempontjait. Abban történt megegyezés, hogy mindenképp azokat a célszerű intézkedéseket kell megállapítani, amelyekkel a hozandó döntések megvalósítását biztosítják.

GRAZ. A Grazer Tagespostnak jelentik Belgrádból: A szerb sajtó azt hangoztatja, hogy a velencei konferencia határozatai nem lehetnek kötelezőek, mert a legfőbb tanács politikája inkorrekt a kisantanttal szemben.

BÉCS. A Neue Freie Pressenek jelentik Velencéből: A velencei sajtó szívélyesen üdvözli Olaszország vendégeit és reméli, hogy az értekezlet eredményes lesz.

Éhség-ország. Blokád az éhezők ellen. — Kivégzett segély-bizottsági tagok.

PÁRIS. Kerenszki kijelentette, hogy az orosz-szovjet kormány az éhezők ellen tökéletes erkölcsi blokádöt szervezett. Állításának igazolására a legjobb bizonyíték az a tény, hogy a szovjet kormány makacsul tiltakozik az ellen, hogy a nemzetközi vizsgáló bizottság Oroszországba menjen és hogy a brüsszeli konferenciával érintkezésbe lépjen. Kerenszki azt állítja, hogy Oroszországban 30 milliónál több ember éhezik és hogy a tavasszal soha nem látott szerencsétlenségre kerülhet a sor, ha az európai segítség elmarad. Végül kiemelte, hogy a gyors segítség a már majdnem teljesen pusztulóban levő szovjet rendszert teljesen meg fogja bukztatni.

LONDON. Moszkvából ide az a jelentés érkezett, hogy az éhe-

zők megmentésére alakult orosz segélybizottság három tagját: Kis kibet, Prakovicsot és Kouskova asszonyt golyó általi halálra ítélték. Azzal, hogy az orosz kormány ezt a három személyt is beválasztotta a bizottságba, a civilizált világ bizalmát akarta megnyerni és azt akarta beigazolni, hogy az éhezők részére nyújtandó segítség egyáltalán nem függ össze politikai magatartással. Miután ezt a célt elérte, a szovjetkormány a bizottságot feloszlatta és ennek tagjait, amennyiben nem voltak bolsevisták, bebörtönözte. Ez eljárás igazolásául azt hozza fel a szovjet kormány, hogy a bizottság bebörtönzött tagjai 1918-ban bolsevista ellenes összeesküvésben vettek részt. Ez az eljárás Angliában nagy megütközést kel-

tett és azok a lapok is, amelyek eddig az orosz éhezők támogatását propagálták, megjegyzik, hogy mindaddig lehetetlenség a segítség, amíg a szovjet kormány ilyen eszközökkel dolgozik és ilyen ajjas politikát üz.

A baranyai összeesküvők.

(Megakarták szállni Budapestet.)

BUDAPEST. A büntető törvényesék ma kezdte tárgyalni annak a 27 kommunistának bűnpéret, akik a Baranya visszavétele alkalmával fegyveres összeesküvéssel akarták megszállni Budapestet. A mai tárgyaláson a vádlottak nagyrésztben beismerték a vérengzés tervét és azt mondták, hogy a köztársaság elnökeül dr. Nagy Györgyöt szemelték ki. Azt vallották még, hogy megszállták volna a fontosabb középületeket és a telefonközpontot, ellenállás esetén a legnagyobb vérengzés től sem riadtak volna vissza, a kaszárnyákat pedig meg akarták rohanni, hogy fegyvereket szerezzenek. Beismerték azt is, hogy vezetőjük dr. Nagy Györggyel politikai kérdésekről tárgyalt.

Erzberger gyilkosai.

(A merénylők nyilvános megbélyegzése.)

BERLIN. A birodalmi gyűlésen Lobe elnök megemlékezett a birodalmi gyűlés legutóbbi elhunyt tagjairól, köztük Erzberger képviselőről. Erzberger oroszva történt meggyilkolása — mondotta az elnök — újabb súlyos zavarokat hozott a birodalomra. Ez a gyilkosság nem valami fanatikus vagy elvakult idealista egyéni akciója volt, hanem felbérrelt gyilkosok kiszámított támadása. A tett elkövetése előtt voltak emberek, akik helyeselték és mentegették. A gyilkosok azt hozták fel ürügyül, hogy a hazának akartak szolgálatot tenni és mégsem volt bátorságuk, hogy cselekedetükért helytálljanak. Elbujdostak és ezzel bebizonyították, hogy a hazának nem akartak áldozatot hozni. A tisztí egyenruhát beszenyezték gyilkos vérrrel és a hadsereget, amely már azelőtt is súlyos támadásoknak volt kitéve, a külföld szemében kisebbitették. Erzberger sokszor állott kemény küzdelmek középpontjában és gyakran éles pengével harcolt, de dolgozott is, a parlament és az ország érdekében.

Friedrich a zsidókról.

(Kirohanás a kurzus lovagok ellen)

BUDAPEST. Friedrich István az amerikai Pittsburgban megjelenő Magyar Híradónak nyilatkozott a zsidókérdésről. A kurzus megszűnik, mondotta Friedrich, de nem szűnik meg a keresztény nemzeti irányzat, amelynek semmi köze a szélsőséges kilengésekhez és a konjunktúra lovagoknak az irányzat számlájára elkövetett visszaéléseihez. Hazánkban a kereszténység teljesen kiszorult a gazdasági életből. Teljesen leszegényedett és helyét minden téren a zsidóság foglalta el. Ennek a szegény keresztény társadalomnak talpra állítása és megmentése a programja az általam megindított keresztény nemzeti iránylatnak.

Friedrich nyilatkozata végén azt hangoztatta, hogy minden idejét és gondolatát a szabadságukért harcoló nyugatmagyarországi fajttestvérek foglalják el.

Eladják

a német vasutakat.

(Terv a belső adósságok eltüntetésére.)

BERLIN. A Vossische Zeitung azt írja, hogy illetékes helyen komolyan foglalkoznak azzal a tervvel, hogy a német birodalmi vasutakat eladják magánvállalatnak. Azt mondják, hogy a terv végrehajtása nagy anyagi előnyökkel jár. A birodalmi vasutak értéke 60 milliárd márka. Ezzel az összeggel az állam belső adósságterhe csökkenni fog. Ezenkívül az állam megmenekül a vasuti üzem horribilis deficitjétől. A terv propagálói azt mondják, hogy az állam a vasutakat kizárólag belföldi érdekeltiségnek adja el a visszavásárlás jogával és azzal a feltétellel, hogy az állam által megállapított tarifa megmaradjon és az állam felügyeletet gyakorol a vasutak felett. Az üzem jövedelmét az érdekeltiség részére megállapítják, a többit az államot illetné.

Bécsujhelyt kiüritik.

(Ujabb összeütközések az osztrák határon.)

BÉCS. Az osztrák külügyi hivatalhoz érkezett jelentés szerint a magyar felkelők tegnap este erős puskatüzelés közben át akartak kelni a Lajtán. Az osztrák csapatok heves géppuska tüzzel visszatartották a támadást.

BÉCS. Itt nagy izgalmat keltett az a hír, hogy a magyar felkelők az osztrák állásokat újból megtámadták és gépfegyver tüzet irányítottak Bruckra. Tegnap az a hír terjedt el, hogy a felkelők Bécs ujhely megtámadására készülnek. Állítólag az osztrák kormány előkészületeket tett Bécsujhely kiüritésére, amelynek lakossága tömegesen menekül Bécsbe.

Oriási izgalom az osztrák fővárosban.

(Monarchista mozgalmak. — Nem lesz pénzelebegzés.)

BÉCS. Az osztrák szociáldemokraták tovább folytatják nyilvános agitációjukat a monarchisták ellen. A bécsi és prágai szociáldemokrata újságok hosszú névsorokat közölnek azokról, akik a közársaság letörésére és a Habsburgok uralmának visszaállítására törekuszenek. A névsorokban vastag betűkkel nyomtatják ki ama monarchisták neveit, akik ma is állami szolgálatban vannak.

BÉCS. A XXI. kerület munkásai erőszakkal akadályozták meg, hogy a Magyarországnak szánt külföldi zsírt Bécsen keresztül szállítsák.

BÉCS. Gürtler osztrák pénzügyminiszter megcáfolta a képviselőház pénzügyi és költségvetési bizottságban azokat a híreszteléseket, mintha a kormány kényszerrendszabályokat tervezne. A miniszter kijelentette, hogy semmifé-

le olyan rendeletet, vagy törvényt nem fog életbe léptetni, amely veszélyeztetné a jogbiztonságot. Ez zel kapcsolatban még kijelentette azt is, hogy a pénz lebegzését sem rendelik el és semmiféle értéket sem fognak lefoglalni.

BÉCS. Az osztrák fővárosban óriási izgalmat keltenek a szállongó rémhírek. Az Arbeiter Zeitung napok óta leleplezéseket közöl a monarchista mozgalmakról, amelyeknek élén a lap szerint mások, katonatisztek, papok, lateinerek és hivatalnokok állanak. Közöttük Dankl Viktor vezérezredes, a Lichtenstein hercegek és Salten Félix a hírneves bécsi író. A Morgenzeitung felhívja a hatóságok figyelmét arra, hogy a szerdai zsidó ünnepet a frontharcosok egyesülete programra akarja felhasználni. A keresztényszocialista Reichspost erélyesen megcáfolja ezt a híresztelést.

Irodalom és művészet.

* A színház műsora. Csütörtök: Az egér. (C. bérlet.) Péntek: Új befutással először: Koldusdiák. (A. bérlet.) Szombat: Koldusdiák. (B. bérlet.) Vasárnap d. u.: A piros bugyellár. Este: Koldusdiák. (C. bérlet.)

* Koldusdiák. Millöcker bűbajos zenéjü operettje holnap, pénteken vonul be több évtizedes pihenés után az aradi színházba. A darabot Jakabffy Dezső rendezte teljesen Reinhardt új színpadi formája szerint úgy, hogy a nézők közelebb hozza a színpadhoz, semmi színpadiasság, semmi ami zavarná a közönséget illuziójában. A szereplők a nézők között fognak felvonulni a színpadra, Jakabffy így összeköli a színészt a közönséggel, hogy ezek szoros érzelmi kapcsolatban legyenek egymással. A darab kiállítás is teljesen Reinhardt nyomán lett beállítva. A színház e teljesen új befutású és kiállítású operettől biztos sikert várva, sorozatos előadásokban hozza színre. A Koldusdiák fő szereplői: Horváth Mici, Halmos Mici, Szegő Lili, Tibor Lóri, Gömör Emma, Zilahy Irén, Inke Rezső, Faludy Károly, Selmezy Mihály, Szabó Gyula, Tompos József, Ladiszlav József, Ács Mihály stb. Az előadásban a 12 magán szereplőn kívül a társulat 40 tagból álló kórusa, 15 színi növendék és 50 statisztá vesznek részt. Az előadás zenei részét Gellért Pál karnagy tanította be és vezényli.

* A Deutsch-Jüdisch elsőrangú színtársulat jövő héten kedden kezdi meg előadásait a nyári színikörben. Ezen előadásokra jegyek a rendes pénztárnál (léli színház) már mártól kezdve válthatók.

* Színművészeti és filmművészeti oktatás. Inke Rezső a budapesti „Unió” színházak kiváló tagja és Darvas Ernő a budapesti Madách-színház volt dráma művésze, jelenleg az aradi színház tagjai, a színjátszás és filmjátszás művészetében elsőrendű kiképzést adnak kizárólag intelligens fiatal emberek és urilányok részére. A film-szákma növendékei oktatást akként nyerne, hogy már kezdetben is filmfelvételekben vesznek részt vizsgájukról is külön film készül, amely az aradi mozgósínházakban kerül bemutatásra. Jelentkezni lehet naponta d. u. 2—3 között Inke Rezsőnél Str. Bratianu (Weitzer János-u.) 17. félemezet 18.

* Piros bugyellár. Vasárnap délután délutáni helyárrakkal kerül színre a népszínművek legkiválóbbja. A fő nő szerepben Z. Várady Margit, míg a többi szerepeket Benkőné, Szabó Gyula, Faludy, Selmezy, Lenkey, Sipos Zsigmond, Darvas Ernő, Kallós József stb. játsszák.

* Salgó Piroska az aradi származású zongoraművész nő okt. 15-én tartja egyetlen hangversenyét. Jegyek Blochnál.

MOZI * Tosca az Urániában. Talán nem is lenne szabad néhány szóban méltatni a mozi filmgyártás azon remekét, amelyet az Uránia szerdán mutatott be. A Tosca egy olyan remek alkotás, amelynek részletes ismertetésére lenne szükség, hogy kiemelhessük mind azokat a szépségeket és érdekességeket, amelyek oly nagy sikerre segítettek Puccini világhírű operájának filmrendezett formáját. A forró olasz légkör épp oly érzékeltetően csapja meg a lelkeket a film interpretálása közben, mint maga Puccini örökségének zenéje. Különösen a főszerepben Franciska Bertini, akinek művészete ismeretes a közönség előtt, produkál olyat, ami a filmművészet terén ugyszólván páratlan. A képeket a színház zenekara Puccini zenéjével kíséri és ez a körülmény még teljesebbé tudja tenni az illuziót és a műélvezést. A páratlanul szép kép csak csütörtökön marad az Uránia műsorán.

* Kurtizánok második része az Apollóban. Két napon át óriási érdeklődés mellett mutatta be az Apolló a Kurtizánok második részét, amely nem kisebb sikert aratott mint az első rész. A két rész sikere nagyban fokozza az érdeklődést a további részletek után. Különösen most, amikor a szenzációs nagystílusú színhámas egész Páris remegésbe ejtő csinyt eszel ki. Morel mint Montoro apát él a legelőkelőbb körökben. De közben nem szakítja meg az érintkezést a betörő bandával sem, amelyet azonban kénytelen később lezártni, hogy pénzéhez jusson gyámoltja, a tulságosan is költelező Montagnards számára. Ezáltal majdnem ráfizet, mert a rendőrség több oldalról nyomon van hozzá és csak egy szenzációs trükkkel sikerül neki az egyre szorosabbá váló gyűrűből kimenekülnie. Győzelme elbizakodottá teszi és egy olyan csinyt eszel ki, amelytől egész Páris remeg. Ezt mutatja be a következő

harmadik rész. A második rész mindenképpen a legkiválóbban megalkotott film amelyet a filmtechnika minden vívmányának felhasználásával rendeztek be. A második rész már csak csütörtökön megy az Apolló műsorán.

„Minden betű valótlanág!”

(Kéri Pál és a jugoszláv újságírók)

GRAZ. A Grazer Tagespost jelenti: A jugoszláv újságírók a hála itélt Kéri Pál érdekében a népszövetséghez fordultak. Memorandumukban azt állítják, hogy az ítélet a törvény mellőzésével jött létre és megfosztja Kérit a felebbesítés jogától. Azt kívánják tehát, hogy a pert a művelt világ ellenőrzésével újból letárgyalják.

BUDAPEST. A Magyar Távíratok Iroda a fenti távirathoz a következőket füzi hozzá: Az akció jellemző példája annak a rágalmazási hadjáratnak, amellyel a bolsevisták külföldi szövetségesei támadják Magyarországot. A Grazer Tagespost táviratának minden betűje valótlanág.

Osztrák-Magyar-Bank aranyai.

(Az utódállamok és a bankjegyek)

PRÁGA. Az Osztrák Magyar Bank felszámolói a cseh fővárosba érkeztek, hogy tárgyaljanak az 1918. október 28-a előtt kibocsátott bankjegyek sorsáról. Az Osztrák Magyar Bank likvidálói ezeket a bankjegyeket valamennyi utódállamnak be akarják számítani, a később kibocsátott bankjegyeket pedig csak Ausztriának és Magyarországnak. A likvidálók egyezséget akarnak létrehozni arra nézve, hogy az Osztrák Magyar Bank aranykészletét Ausztria és Magyarország kivételével valamennyi utódállam között osszák fel, viszont az utódállamok lemondanak arról a jogukról, hogy az 1918. október 28. után kibocsátott bankjegyek honorálását követeljenek.

A guruló rubel.

(Letartóztatott orosz ügynökök.)

BÉCS. A rendőrigazgatóságának tudomására jutott, hogy Ambor Malvin, egy építőmester özvegye hosszabb ideje két külföldi kommunistának szállást adott a nélkül, hogy lakóit bejelentette volna a rendőrségen. A házban rendezett nyomozás során mint bérlőket két jugoszláv állampolgárt, Milkic Iliát és Markovics Simát el fogták. Bevallották, hogy nemrég jöttek Oroszországból, ahol résztvettek a III. internacionale kongresszusán. Milkic és mások vallo mása alapján házkutatást rendeztek s ez alkalommal 100 millió osztrák korona értékű külföldi valutát találtak. Markovics birtokában külön egy millió korona értékű idegen valutát találtak. Minthogy alapos a gyanu, hogy a pénzt bolsevista propaganda céljaira Moskvából hozták, a két ügynököt letartóztatták.

Az adóreform.

(Simionescu államtitkár a törvény végrehajtásáról.)

Az új pénzügyi törvény teljesen új adórendszert létesít Romániában, de különösen a kapcsolt területeken. A rendszer változásával az állami adószedés alapja is megváltozik. Ennek az alapnak a megteremtésére a bucurestii pénzügyminiszterium speciális bizottságokat létesített. E bizottságok munkájáról, vagyis a Titulescu-féle pénzügyi reform végrehajtásáról Simionescu clujii pénzügyi igazgató a következőképpen nyilatkozott:

— A miniszterium által létesített bizottságok legkésőbb október huszadikáig megkezdik működésüket. A bizottság becslés után fogja megállapítani a föld és ház utáni jövedelmet. Az ingatlanok értékének felbecslésében a bizottság egyáltalán nem fogja befolyásolni, nem is befolyásolhatja az ingatlanoknak a telekkönyvben feltüntetett értéke, mert ezek az árak még 1875-ből valók s negyvenhat év óta az ingatlanok értéke óriásilag megváltozott. A telekkönyvben szereplő árak után szedett adó oly kevés jövedelmet jelent az államnak, amely nincs arányban a mai viszonyokkal. Mi az ingatlanokból származó jövedelmet most lényegesen nagyobbra fogjuk megállapítani, de az adó mégsem lesz magasabb, habár az ingatlanok értékének növekedésének megfelelően az új adókulcs is nagyobb, mint a százalék, amelyet a magyar kormány szedett a jövedelem után.

— A városokban főleg a házak jönnek tekintetbe az adókiértésnél. Az értékbecslő bizottság házról-házra fog járni s mind egyiknek külön külön fogja az értékét megállapítani s azt az összegét, amelyet a tulajdonos a lakások bérbeadásából kap. Mikor a becslőbizottság elkészült már a munkájával, helyét az adókiértő bizottság foglálja el. Ez a bizottság is házról-házra fog járni s a törvényben engedélyezett százalékok levonásával rögtön a helyszínen megállapítja az adót. Ha az ingatlan tulajdonosának még más jövedelmei is vannak, a bizottság az ezek után járó adót is kivetíti. A közönség által kitöltendő adóvallomásokot december elsejéig mindenkinek be kell adnia. A becslőbizottság fogja a kitöltött vallomási mintákat felhasználni, hogy bevallott adatokat összegyegeztesse a becslés adataival illetve azokat ellenőrizze.

Sport.

— AAC—Tőrekvés vándordíjmérkőzés vasárnap délelőtt fél 11 órakor. Előzőleg Viktória—AAC II. ugyancsak vándordíjmérkőzés.

— A helsingforsii birkozó világajnokságra a „Toldi Klub” vasárnapi birkozó-versenye fogja megadni a választ, hogy a román sportszövetség kiket fog edemesnek tartani arra, hogy ezen a nemzetek közötti versenyen a román színeket reprezentálják. A verseny fontosságára való tekintettel az ország legjobbjai fogják összemérni erejüket, hogy a kiküldetéshez való jogcímüket megszerzzék. Tekintettel az előre látható nagy érdeklődésre, jegyeket előre Maist Emil cég árúsít.

Nincs büntény. Megszüntették az eljárást Bohus bárók ellen.

Jelentette az Aradi Közlöny, hogy Bohus báróknak sikerült megegyezniük az ujszentannai parasztokkal, akiket az agrárreform által nekik meghagyott 200 hold földből elégitettek ki. Ettől függetlenül büntvény eljárás is indult a báró Bohus fivérek ellen. Sommer, Nándor vizsgálóbíró ma délelőtt döntött az ujszentannai parasztok

ügyvédjének büntvényi fellejtése felett és mert büntény esetét nem látta fennforogni, visszautasította azt és nem indítja meg a vizsgálatot Bohus bárók ellen. Az ujszentannai sváb parasztok ügyvédje minden valószínűség szerint a vádtanácschoz felülfolyamodást jelentve vizsgálóbírói határozat ellen.

A kiárusított város.

BÉCS. Az egész nyáron kongtak az ürességtől a cipő, ruha és fehérnemű detail üzletek. Az a néhány vevő, aki betévedt, külföldi volt. Az üzlet főnöke és a segédek versenyt ásitottak s mutatottak a pultok mögött. Nemrégiben az árak kezdtek emelkedni, ez azonban a fogyasztók vétekét egyáltalán nem befolyásolta. A gyomor szükségletei olyanok, melyek ma Bécsben a lakosság túlnyomó részének magas luxus. A forró nyár az emberek ruhaszükségleteit mérsékelte, úgy, hogy nem volt égető szükség újabb ruházati beszerzésekre. De egy éjszakán át itt termett az ős, az esték egyszerűen igen hűvösök, sőt többször hidegek lettek, úgy, hogy egyszerre a tél gondolai léptek előtérbe. A minta vásár elmúlt, az osztrák korona hihetetlen gyorsasággal, előbb még nem is sejtett mélységbe zuhant és a kirakatok árjelzőtábláskáinak feliratai megkezdtek az örült táncot, melynek tendenciája csak fölfelé tart. Cipők, szövetek, ruhák, fehérneműk árai egy éjszakán át, sőt egyik órától a másikra ijesztő gyorsasággal emelkedtek. Néhány nap óta kútja a fogyasztó az áraknak ezt a szédületes táncát és most rohannak azok is vásárolni, akik hónapok óta, gyakran évek és még hosszabb idő óta vártak, folyton vártak, hogy majd ha olcsóbb lesz. Mindenki összeszedi összekupogattott ezreseit, — mert ma kisebb pénzzel vásárolni nem lehet, — és megy vásárolni, anélkül hogy arra gondolna, miből fog élni egy-két hét múlva. Most végre mindenki akar vásárolni, a

Bécsben már semmit se lehet kapni. — Emelkedik a drágaság

mikor a súlyos pénzekből, könynyűek lettek és sietnek az üzletekbe, ahol ma már igen gyakran üres pultokat találnak. Mindent eladtak. „Ausverkauft”, minden kifogyott. Hogy egy a fejre illo kalapot lehessen találni, négy-öt, esetleg több üzletbe is be kell menni és ugyanugy van ez a cipőüzletekben. A fontosabb cikkek mindenütt kifogytak. A Mariahilferstrasse nagy cipőüzleteinek időnként bezárt ajtajára egy-egy kézzel írott cédulát akasztanak ki: „Az üzlet vevőkkel való túlszűfoltása miatt tíz percre zárva”. Az üzletek előtt inár sorban állnak és közben megemlékeznek a háborús évekről, azoknak az éveknak a sorbaállásairól, amiről már azt hitték, hogy mult idők emléke lesz csupán. A kereskedők egy-egy pillantással bucsuznak el áruiktól, melyekért keres értékű papírt kaptak. Ezek a pillantások azt is jelentik, hogy az újabb óriási áremelkedéstől csak egy rövid lépés választ el. És ez olyan természetesen csinálják.

Az élelmiszerpiacon is megkezdődött a fontosabb cikkek árának emelkedése. Zsir csak nehezen és horribilis áráért kapható. Szomorú kilátások. És a tél beállta küszöbön van. Akkor lehet csak majd a helyzet igazi súlyosságát megítélni, ha kemény tél fog következni. Áremelkedések mindenütt, s erre a fellejt béremlések kérése, új bérharcok következnek — Ausztria tragikomikus sorsának elérkeztünk immár ahhoz az utolsó évéhez, melynek a tempója mindig rohanóbb lesz lefelé. Meddig?

Arad elvesziti

a bécs-bucurestii gyorsvonatot.

Megírta az Aradi Közlöny, hogy Oradea-maren fognak megkezdődni az Aradon félbeszakított román magyar vasúti tárgyalások. Egy oradea-marei távirat azt jelenti, hogy a román magyar vasúti bizottság, amelynek az a célja, hogy a két ország között szorosabbá tegye a forgalmat, megkezdte tanácskozásait. A konferencián Aradot közelről érintő kérdést is tárgyaltak. Nevezetesen a magyar delegátusok azt a kérést terjesztették elő, hogy a bécs-bucurestii gyorsvonatot ezentúl ne Aradon keresztül, hanem Satmaron és Oradea-maren vezessék keresztül. A román kiüldöttek ez ellen nem emeltek kifogást, s így igen könnyen megeshetik, hogy Arad elveszti közvetlen vasúti összeköttetését a nyugattal.

Olaszország bástyája.

(Egy bécsi lap méregkeverése.)

BÉCS. A Neues Wiener Tagblatt római cikket közöl, amely többek között azt mondja, hogy a nyugatmagyarországi viszály kezdetén az olasz kormány erőteljesen lépett fel Magyarországgal szemben, ami a római körökben meglepetést keltett és a sajtóban nem talált viszhangra, mert Olaszországban fontos tényezőnek tartják Magyarországot a Jugoszlávia és később a Csehország elleni játékokban. Olaszországnak Magyarországgal szemben elhangzott fenyegetései csak a látszat kedvéért voltak, mert az olasz hivatalos külpolitika nem foglalhatott mindjárt állást olyan fél javára, aki az antant részéről érthetetlennek nyilvánított békeszerződéseket egy két megsértette. Az olasz külpolitika Magyarországot csendőrszerep

re akarja felhasználni Jugoszlávia hátában és amellet elválasztó éknek akarja Csehország és Jugoszlávia között. A további szánítás az volt, hogy Ausztria kiegyezik Magyarországgal, ugyanakkor viszonyában elfeledülne Jugoszláviától és Csehországtól és akkor Ausztria és Magyarország Olaszország bástyája lenne a szlávokkal szemben.

LEGUJABB.

Schober egyedül is tárgyal.

VELENCE. A kedden délután félbeszakított konferenciát a hajnali órákig folytatták. Akkor Schober osztrák kancellár azt kérte, hogy Della Toretta olasz külügyminiszterrel egyedül tanácskozhassék. A tanácskozás egy óránál tovább tartott. A velenicei lapok nyilatkozatokat közöltek Schober kancellárral. A magyar miniszterek teljes tartózkodást tanúsítanak, amelyet a kényes helyzet megkíván. Schober szerdán akart elutazni Velencéből de a konferencián elért eredmények itt marasztották.

Szemét — szemért.

BÉCS. Ha Ausztriának le kell mondania Sopronról, akkor tiszta német vidékeket kér kárpótlásul. Ha pedig népszavazást kell rendezni Sopronban, akkor ragaszkodik ahhoz, hogy Dél-Tirolban is népszavazás döntsön Ausztria és Olaszország között.

A magyar követ Briandnál.

PÁRIS. A párisi magyar képviselőnek követséggé való átala kitása alkalmával Pranzovszki Iván magyar követ átadta megbízó levelét a francia külügyminiszteriumban Briand miniszterelnöknek. A hivatalos aktus befejezése után a magyar követ hosszabb beszélgetést folytatott Briand miniszterelnökkel.

Ostromállapot Felsősziléziában.

GENF. A népszövetség tanácsa a felsősziléziai kérdésben hozott döntésénél csak a politikal szempontokra való tekintettel és a gazdasági érdekeket szem elől tévesztette. Így történhetett hogy a felosztási vonal ketté szeli a rosenbergi és a leubnitzi kerületeket, Bethlent és Kattovitzot a lengyeleknek juttatja, holott azokban a népszavazás alkalmával túlnyomó többséggel a németek kerültek ki. A felosztás gazdaságilag végzetes, mert szétszakítja a felsősziléziai vasúthálózatot.

PÁRIS. A felsősziléziai csapatok parancsnokai megkapták kormányaik utasítását, hogy szerdától kezdve az összes csapatot szigorú készenléthez álljanak. Amikor a népszövetség meghozza döntését a felsősziléziai kérdésben, a megszállott területeken kihirdetik az enyhébb ostromállapotot, hogy elfojtsák az esetleges zavargásokat.

HIREK.

Az uralkodó-család Aradon.

Radu Pancu prefektus tegnap hosszasan tárgyalt dr. Robu János főpolgármesterrel a királyi család fogadtatásának kérdéséről. Megállapodás történt arra nézve, hogy október 14-én délelőtt az összes aradi és aradmegyei szenátorok és képviselők, továbbá a hatóságok vezetői bevonásával értekezletet tartanak, amelyen megállapítják az aradi királynap részletes programját. Kiszivárgott hírek szerint az ünnepségek egyik része nagyarányu bankett lesz, amelyen az uralkodó család tagjai is részt vesznek. Arról értesülünk, hogy a királyi család nem október 25-én, hanem október 28-án délelőtt érkezik Aradra és egész estig a városban tartózkodik. Ily körülmények között az uralkodó család tagjai a színházban rendezendő diszelszólások is megjelennék.

— **Bejelentési összehívás.** E hó 13-án csütörtökön jelentkezni tartoznak: I. rendőrkerületben: Str. Consistoriului (Battyányi-utca) és Str. Tudor Vladimirescu (Dobó-utca). II. rendőrkerületben: Str. Ciocarjiei (Fűrj-utca), Str. Faczan és Piata Avram Iancu (Szabadság-tér). III. rendőrkerületben: Str. Oituz (Illés-u.)

— **Rutének a népszövetséghez.** Prága. A ruskakrajnai rutének Genfben a népszövetség tanácsához memorandumot juttattak, amelyben tiltakoznak a csehek elnyomó politikája ellen és a népszövetségtől a békeszerződésben biztosított jogaik védelmét kérik.

— **A baranyai választások.** Budapest. A polgárok és munkások szövetsége a dorogi kerületben gróf Batthyányi Tivadart jelölte. Fenyő Miksa nem vállalta el a pécsi jelöltséget.

— **Letartóztatások a határmegállapító bizottság miatt.** Kassa. Az itteni rendőrség letartóztatta Remenyik Aladár gicsei földbirtokost, Beckó Gyula evangélikus lelkészt és Erős Géza tanítót, akik ellen az a vád, hogy a határmegállapító bizottsághoz memorandumot intéztek, amelyben a magyarlakta tőföldi területeknek Magyarországhoz való visszaesatolását kérték. Rózsnyon a határmegállapító bizottság újával kapcsolatban letartóztattak Hisznyi-Heinzelmann gicsei földbirtokost és dr. Soitesz Béla jolsvai plébánost, Pelsőcön eljárást indítottak azok ellen, akik a határmegállapító bizottsághoz küldöttséget akartak meneszteni.

— **Őszi divatlapok** érkeztek Kerpelhez.

— **Népesedési hivatali referens** a prefektúrán. A prefektúra azzal a lervvel foglalkozik, hogy a prefektúra mellé az aradmegyei központi népesedési hivattal kapcsolatban népesedési hivatali referenst fog kinevezni. Ugy értesülünk, hogy az állás betöltésére hamarosan sor kerül.

— **Hivatal-áthelyezés.** Az aradi katonai térparancsnokság közli, hogy október 10-én a városházáról a Piata Mihai Viteazul (Ferenctér) 1. szám alá helyezte hivatali helyiségét.

— **Átutalások** bárhová legiutányosabban eszközöl Lloyd-Bank Arad, Mirotita-templommal szemben.

— **A lakáshivatal új vezetője.** Már régebben megirtuk, hogy dr. Chicin Remus, a lakáshivatal elnöke lemondott állásáról, mert ügyvédi irodát akar nyitni Aradon. Most arról értesülünk, hogy a belügyminisztérium elfogadta dr. Chicin lemondását és helyére Motorea Coriolan volt huszárfőhadnagyot nevezte ki a lakáshivatal élére.

— **A hadiárva mesterséget** fognak tanulni. Az aradi I. O. V. hadiárvaál gyámolító nemzeti hivatal ma átiratban felkérte a prefekturát, hogy a megyei hadiárvaát hívja fel mesterségek tanulására. A prefektúra a kérelmet magáéval vette és a főszolgabírókat, községekkel fel fogja szólítani, hogy azokat a hadiárvaát, akik mesterségek akar tanulni, jelenték be hozzá. Az I. O. V. hivatal fog gondoskodni ezeknek az árvaaknak tanításáról és elhelyezéséről.

— **Elhunyt aradi szülésznő.** Aradváros orvosi hivatala több ízben hívta fel jelentkezésre az aradi szülésznőket. A szülésznők meg is jelentek a kitűzött határidőben a városi orvosi hivatalban, kivéve Plasi Vincénét, aki többszöri felszólítás dacára sem jelentkezett. Az orvosi hivatal idézést küldött a szülésznő lakására, ahol azt a felvilágosítást kapta, hogy a szülésznő onnan elköltözött. A városi orvosi hivatal körözlettel az elhunyt szülésznőt.

— **Csempészek az ügyészségi fogházban.** Egyik környékbeli csendőrség ma beszállította az ügyészségi fogházba Ferenczi Mihály és Sándor pecicai lakosokat, akik a határon több ízben árukat csempészték át. Az eljárás megindult ellenük.

— **Az osztrák főnemesek birtokait** elzálogosítják. Páris. Szombaton ideérkezett a bécsi Bodencreditanstalt két megbízottja, hogy Ausztria számára kölcsönt szerezzenek a világpiacon. Az osztrák kormány a kölcsön fejében elzálogosítaná a főnemesek elkobzott birtokait.

— **Vizibiciklivel a La Manche-csatornán át.** Calaisi távirati jelentés szerint szombaton délután öt órakor egy uszószerkezettel ellátott kerékpáron egy ember érkezett oda, aki a csatornán Folkestoneból kiindulva kelt át a vizibiciklivel. Folkestoneból reggel 3 órakor indult el. Ezzel egyidejűleg jelentik Doverből, hogy Henri Sullivan amerikai uszóbajnok 12 és fél órai uszás után feladta a csatorna átúszásának kísérletét, a kedvezőtlen időjárás miatt. Sullivan délelőtt háromnegyed 11-kor indult el Doverből.

— **Csókroham egy mozielőadás ellen.** Berlin. Amerika és nyilván egész Anglia legnépszerűbb mozielőadója, Charly Chaplin, neuregiben Londonba érkezett. Amint híre terjedt, hogy Londonba érkeztek, az emberek ezrei tödültek ki a pályaudvarra már órákkal a vonat érkezése előtt és szinte örlöngve tolongtak, csak hogy kedvencük végre megláthassák. Lányok százai lökdösték egymást, csak hogy Chaplinhoz férhessenek és megcsókolhassák. Negyven rendőr kellett ahhoz, hogy Chaplint biztonságba helyezték. A tömeg azonban még Chaplin autóját is úgy körülvette, hogy egy pár ember úgy az autóhoz szorult, hogy az autó ablakait benyomták.

— **A csomagszállítási díjak felemelése.** Az aradi postafőnökség ma a következő közleményt tette közzé: Az oradea-marei posta- és táviratigazgatóság felsőbb rendelet folytán elrendelte, hogy a csomagok szállítási díja e hó 10-től kezdve annak a kétszeresére emeltesse. Bulzan postafőnök.

— **Az olasz vendégek Aradon.** Ma délben 1 óra 28 perckor érkeztek Aradra a hazautazó olasz vendégek, akiknek üdvözlésére megjelentek a vasuti állomáson dr. Robu János főpolgármester, Savu Constantin képviselő, Giulan Arcadie alrendőrprefektus és a városi, megyei és közhivatalok vezetői. A vendégeket ebéd várta a Pannonia, Vadászkiert és a Fehér Kereszt éttermekben. Hetvenöt olasz ifju érkezett Aradra, holnap reggel 9 óráig maradnak itt és azután Magyarországon keresztül visszautaznak hazájukba.

— **Sőr- és börgyár Aradon.** Aradváros vezetősegehez két telepengedély iránti kérvény érkezett. A kérvényezőknél egyike sörgyárt szándékozik létesíteni Aradon, a másik pedig börgyárt. Mind a két gyár alapítói részben aradiak, részben pedig regatbeliek.

— **Kegyelem halálraítelt Magyaroknak.** Praga. Massaryk a cseh köztársaság elnöke megkegyelmezett a halálra ítélt magyaroknak: Schwartz Emilnek, Galanta Richardnak és Lukács Lajosnak, akiknek büntetését 8-10 évi börtönbüntetésre változtatta. A három magyar ellen az volt a vád, hogy a totódon a magyar állam javára kemkedtek.

— **Ópiumbarangok Hamburgban.** Hamburg. Sokkal nagyobb mértékben, mint ezt eddig gyaníhatták, adták a magukat a Hamburgban lakó kínaiak otthonról hozott bűnöknek, az ópiumszivásnak. A rendőrség ismételten fedezett fel ópiumbarangokat anélkül, hogy a helyzet urává tudott volna lenni. A tovább folytatott megfigyelések során sikerült ismét két ilyen helységet felfedezni az Újvárosban, az úgynevezett Kunal negyedben. Mind a két helyen pinchehelyiségekben voltak az ópiumbarangok, telve látogatókkal, összesen mintegy ötven embert láttak, túlműködésben kínai tengerészek, de voltak közülük külföldiek is. Ópiumpipák, ópiumtámpák és nagymennyiségű ópiumot foglaltak le és a helységek tulajdonosait átadták a hamburgi ügyészségnek.

— **Ismét egy cigánykaraván.** A pecicai csendőrség 30 tagu cigánykaravánt fogott el ma délelőtt, amely Pecica és környékének közbiztonságát veszélyeztették és nagyszámu lopást és csalást követtek el. A cigányokat négy kocsijukkal együtt a csendőrség bekísérte az aradi államrendőrség Str. Marasesti (Kosut-utcai) laktanyának udvarába.

— **Autón Algiréből Timbukta.** Híres, ismert francia sportember a most következő tél folyamán autón akar a Saharaán átkelni. Azt hiszi, hogy a Niger folyó mellett Timbuktuig, amely körülbelül 3000 kilométeres út — tizenhárom nap alatt járható el. Az „Auto” francia folyóirat azt írja, hogy az expedícióban 12 autómobil fog részt venni, valamennyi igen könnyű típus, úgy, hogy csak

10 lóerős motorral vannak felszerelve. Mindegyik 200 liter benzint visz magával. Az autókön a vezetőknél és a mechanikusokön kívül 12 meghívott vendég fog még ülni. A próbautó Franciaországban, a Dünenvidekén, a Garonne folyó torkolatától délre fogják megtartani. Ez a vidék nagyon hasonlít az északafrikai sivatag vidékéhez.

— **Shakleton expedíciója veszélyben van.** Stockholm. A Quest gőzös, amely Shakleton expedícióját viszi, nagy vihar következtében súlyos veszedelemben került a Boca fok közelében, ahonnan szikratávíróval segítséget kért.

— **Tűz Perjámoson.** Ma az aradi rendőrségnek telefonon jelentették, hogy Perjámoson egy ottani gazda szalmakazla eddig ismeretlen okból kigyulladt. A tűz a kazalról átterjedt a gazda házára is, amit azonban sikerült még idejében elfojtani. A kár jelentéktelen.

— **Nyelvkérdés a pozsonyi városházán.** Pozsony. A Bella dr. zsupán elnöklésével megtartott előkészítő tanácsülésen tárgyalásra került a városi hivatalos nyelvhasználatról szóló zsupáni rendelet is, amely szerint a tisztviselőknek a belső ügyvitelnél a szlovák nyelvet kell használniok. Bella zsupán kijelentette, hogy a rendeletet nem kell szószerint venni, csupán arról van szó, hogy a városi tisztviselők sajátítsák el a szlovák nyelvet olyan hamar, amint csak lehetséges. Addig, amíg ez megtörténik, lehet a magyar és német nyelvet használni.

— **Új találmány a vasuti szerencsétlenségek elhárítására.** A London-Brighton and South Coast vasut vonalain szeptember 22. óta egy új, a vasuti szerencsétlenségek megakadályozását célzó találmánnyal kísérleteznek. Az új találmány abban áll, hogy a mozdonyok fékberendezését a síneken átvezetett elektromos áram útján állandóan összeköttetésben tartják az állomások jelzőkészülékeivel. Így ha egy mozdonyvezető nem venné észre a tilos jelzést és tovább haladna, az utasok még sem volnának veszélyben, mert azt a síneken át az elektromos áram jelezne az állomásnak, ahonnan ugyancsak a vilamosáram segítségével a mozdony fékeit működésbe hoznák, mielőtt baj történnék.

— **A világ legnagyobb műemléke.** Trieszt. Arnoldo Zorchi szobrász, a buenos-ayresi olasz kolónia megbízásából — 11 évi munka után — elkészítette Amerika felfedezőjének emlékművét. Az emlékműóriás, amely bizonyára a legnagyobb a világon, arccal az Ocean felé lett felállítva. Az emlékmű alapzatába kriptát építettek. A kriptában egy művészi munkájú szekrényt helyeznek el, melyet Kolumbusz szülőházából kiemelt termésköböl készítenek. Egy eredőleg 62 tonna súlyu márványtömbből készült oszlopon áll Kolumbusz szobra. A szobor súlya 40 tonna. A talapzatot díszítő alakok magassága 3.1 méter és 5 méter között váltakozik. Kolumbusz szobrának magassága pedig 6.1 méter. A műemlék anyagának átszállításához két gőzhajó volt szükséges. A műemlék 26 méter magas és az alapzatával együtt 4200 tonna nehéz.

— Izabella főhercegnő Budán. Budapest. Albrecht főhercegnő anyja, Izabella főhercegnő Madridból Budára költözik. Az Uri-utca 18—20. számú palotát már berendezik.

— Egy üzlet betörői. A ma déli órákban belörték Bauer Béla Piata Avram Jancu (Szabadság-tér) 8. szám alatt levő üzletébe és onnan 500 méter csipkét és különböző piperecikkekkel vitték el. A rendőrségnek jelentést tettek az esetről. Már sikerült az megállapítani, hogy a betörést három fiatalember követte el. A nyomozást folytatják.

— Gorkij nem bízik a bolsevizmusban. A Daily News munkatársa hosszas beszélgetést folytatott Maxim Gorkijjal, aki az interjú során kijelentette, hogy meggyőződése szerint a kommunizmus csakhamar véglegesen el fog tűnni. A nagy író annak a nézetének adott kifejezést, hogy az orosz szovjetek helyén szabad szociális köztársaság fog felépülni, vagy egy, az Egyesült Államok alkotmányához hasonló demokratikus köztársasági államforma alakul ki. A szovjetrendszer előtt semmi perspektíva nincs, az újjászülésre a mai rendszernek a leghalványabb reménye sem lehet. Noha Oroszországnak talán szüksége volt a kommunisztikus átalakulásra, ez mégis csupán átmeneti jellegű volt az orosz nép fejlődésében.

— Öt ház leégett. Budapest. Óbudán ma hatalmas tűz pusztított. A tűz a Pacsirta-utcában keletkezett s hamarosan átterjedt a Mező-utca felé. A két utcában öt ház teljesen leégett.

— Üvegből pénz. Németországban (Szászország, Thüringia) már régebben van forgalomban porcellán pénz. Most a prágai újságok felvilágítják az eszmét, hogy Csehországban is üvegből kellene aprópénzt készíteni. Figyelemreméltó az eszme azért, mert a munkásság kifizetésénél az kis váltópénz nagy szerepet játszik. Ma pedig nem gazdaságos fémből aprópénzt verni, mert az anyag és kiállítás jóval többbe kerül mint amennyi ezeknek a forgalmi értéke lehetne. A cseh üvegyárosok már is tették ajánlatot és ezek szerint az üvegpénzek kiállításának költségei igen alacsonyak lennének. A pénz anyaga fehér vagy sárga tejüveg lenne és mind a két oldalára kétszínű felíratot.

Kincs a sirban

(Az aranyásó szerencsése.)

Három család kivándorolt Transvaalba aranyat ásni. Barátságosan vidéken vándoroltak és a hosszú úton az egyik aranykereső gyermeke megbetegedett olyannyira, hogy a család elmaradt és más karavánokhoz kellett csatlakoznia. Minden kísérlet, hogy a gyermeket életben tartsák, hiába valót. A gyermek meghalt és ott helyben mindjárt elföldelték. Amint a szerencsétlen apa maga neki fogott a sir ásásának, ásója kemény tárgyba ütközött, amely úgy nézett ki, mint egy nagy kristály. A kristály szokatlan nagysága volt az oka, hogy nem jutott rögtön észébe, hogy az gyémánt is lehet, de azért magához vette és később társainak megmutatta. De ezek sem hitték, hogy a talált kristály értékesebb kö lehetne. Később, amikor a kincskeresők ismét civilizált vidékre jutottak a titokzatos követ szakértői vizsgálatnak vetették alá és akkor megállapítást nyert, hogy az valódi gyémánt, még pedig nem kevesebb, mint 381 karátos.

Ezresek a nadrágtartóban.

(Kicsempészik a lei bankjegyeket)

A salontai vámhivatal tisztjei szenzációs fogást csináltak: közel százezer lei kicsempészését akadályozták meg. Amióta a lei ára a magyar koronával szemben ismét olyan magasra emelkedett és állandóan emelkedő tendenciát mutat még most is, a Magyarország felé haladó utasok igyekeznek ezt a valutáris alkalmat kellőképpen kihasználni és minden elképzelhető módon folyik a leubankjegyek kicsempészete. Ennek következtében a vámvizsgálatot meg kell szigorítani és mostanában nem ritka eset, hogy a kicsempészésre gyanús egyéneket megmotozzák, sőt sok esetben le is vetkőztetik. A tegnapi est folyamán is szigorított vizsgálatot tartottak a vámhivatalnál és pedig szenzációs eredménnyel. — Egy tisztos külsejű úr nadrágszoritójában egy 5000 leies csekket, ruhájába bevarrva pedig 3500 lei készpénzt találtak. A következő gyanús utas felháborodva tiltakozott a feltevés ellen is, mintha ő kicsempész volna, de a hónap alatt bevarrva 10 darab ropogó ezrest fedeztek fel. A legjobb fogás kétségkívül az volt, hogy egy G. M. nevű óromániai utasnál a lábszárára csavarva 69.500 leit találtak csupa 500 leies bankjegyekben. A többi utasoknál nem fordult elő ilyen nagyszámú tétel, de összesen közel százezer leit eredményezett csak egy nap szigorított vizsgálata. A kicsempészők ellen megindult az eljárás G. M. továbbutazását is megtiltották, sőt az illető most őrizet alatt áll.

Közgazdaság.

A valutapiac.

Zürichi nyitás: Berlin 440, New York 545, Milano 2175, Prága 600, Budapest 82, Zágráb 210, Bucaresti 450, Varsó 10, Bécs 25, osztrák lebélyegzett korona 19.

Zürichi zárlat: Berlin 430, New York 544, Milano 2165, Prága 600, Budapest 80, Zágráb 210, Bucaresti 450, Bécs 25.

A budapesti és bécsi tőzsde a mai zsidó ünnep miatt zárva volt.

Az Acsev. mérlegmegállapító ülése.

Az Arad és Csanád Egyesült vasutak múlt hó 30-án tartott igazgatósági ülésén Koromzay Frigyes vezérigazgató előterjesztette a társulat 1920. évi mérlegét, amely 3.329.599 korona 02 fillér tiszta nyereséggel záródott. Az elért eredmény felett az igazgatóság a legtehetősebb elismerését fejezte ki. A rendelkezésre álló összeg tekintetében az igazgatóság a közgyűlésnek megfelelő javaslatot foglalt előterjeszteni, amelyből most kiemeljük azt, hogy az összes részvények egymint: a 6 százalékos elsőbbsé-

gi részvények 6 százalékos osztalékban, az 5 százalékos másodsoroza tu elsőbbségi részvények 1 százalékos felülosztalékkal szintén 6 százalékos, az 5 százalékos törzs-részvények szintén 6 százalékos osztalékban részesülnének. Megemlítjük még, hogy az Acsev 1920. évi mérlege koronában van összeállítva azért, mert a vasut 1920. évi jóvedelmeinek legnagyobb részét (ja nuár-szeptember) még koronákban vételezte be.

Nepalek főszertartásmester egy tőzsdei cég hivatalnok.

BÉCS. A bécsi belváros egyik házában meglátogatta egy hírlap író Nepalek Alajos udvari tanácsost, aki a császári ház főszertartásmestere volt, ma pedig egy bécsi bank és tőzsdebizományos cég hivatalnok. Nepalek, a híres pálcás cerimoniamester, a spanyol etikett legjobb ismerője, ma egy tőzsdei cég udvari szobájában ül, harmadmagával, előtte főkönyvek, lajstromok és kimutatások, tőzsdei árfolyamok és blanketták. A forgalmi adót számítja, kimutatást készít a cég napi tőzsdei forgalmáról. Az iroda személyzeti ügyei vannak reábizva, ez most a foglalkozása I. Ferenc József főszertartásmesterének, aki híres volt arról, hogy milyen rendben tartotta legszigorúbb formákhoz ragaszkodó császári udvart. A régi dolgokról beszélgetett vele az újságíró. Milyen tréfája a sorsnak, hogy Nepalek, a híres Nepalek, aki a világ legfényesebb báljait rendezte, ma egy bécsi filmgár egyik készülő filmjéhez rendezői az író által előírt udvari bált mozi-színházakkal és statisztákkal. Ez a harmadik foglalkozása. A magyarokról nagy szeretettel beszél.

— Nem bánom, ha megköveznek is érte — mondja, Tisza nagy ember volt és nagy hazafi. Együtt csináltuk a koronázást és el voltam ragadtatva, hogy mennyire tiszteletben tartja a közjog parancsait.

Elmondta, hogy a háború tulajdonképpen nem is 1914-ben, hanem már 1907-ben kezdődött, ami kor VII. Edvárd angol király utóljára járt Ischlben és rábeszélte Ferenc Józsefet arra, hogy mondja fel a német szövetséget és lépjen antantra Angolországgal. Az angol király utja eredménytelen volt és VII. Edvárd olyan hívősen bucsuzott, hogy az már felért egy csendeshad-üzenettel. A hivatalnokok, akik Nepalek szobájában ülnek, a visszaemlékezések hallatára munkájukat egy pillanatra abbahagyták eltűnt a Juli Süid és a Salgó világa, a courtage, a percent és a tőzsedeforgalmi adó és odavarázsolódott a spanyol szertartású bécsi udvar, amelyhez angol királyok jártak kunyorálni s amelynek Nepalek volt az igazgatója. Egy szolga lépett be a szobába:

— Singer ur kéreti az udvari tanácsos urat.

Nepalek bocsánatot kért és kiment. Alig négy év telt el, milyen rövid idővel ezelőtt Nepaleket

még nem Singer ur kérte, hanem Ferenc József.

LEGUJABB.

A kisantant nem akart résztvenni.

PÁRIS. A Temps írja: Azok a hírek, amelyek Jugoszláviának ama kéréséről szólnak, hogy engedjék résztvenni a velencei konferencián, tévesek. A kisantant alamai nem is törekedtek erre. Egyébként az olasz közvetítés formája eleve kizárta az ilyenfajta közbelépés lehetőségét. Lehetséges, hogy a velencei konferencia csupán 3—4 napig tart. A Temps szerint gróf Bethlen magyar miniszterelnök állítólag kételkedik a megegyezést illetően, viszont gróf Bánffy magyar külügyminiszter kijelentette, hogy nem is indult volna el, ha nem lettek volna bizonyos reményei. Ugy látja, hogy minden kilátás megvan arra, hogy a konferencia sikerre vezessen.

Osztrák követelések.

Bécs. Osztrák külügyminiszteriumból eredő hírek szerint Ausztria az esetben bocsátkozik Magyarországgal érdemleges tárgyalásokba, ha a magyarok garanciát nyújtanak arra, hogy a megállapodás keresztülvitelét biztosítják és a felkelőket haladéktalanul eltávolítják Nyugatmagyarország területéről. Azonkívül az osztrákok új csapatok szervezésének megakadályozását és a teljes katonai felszerelés végrehajtását követelik Magyarországtól.

Népszövetségi liga — a nemzeti kisebbségekért.

Bécs. Holnap veszi kezdetét Bécsben a népszövetségi liga háromnapos ülése, amelynek legfontosabb tárgya az utódállamok nemzetiségi kisebbségeinek helyzetének tanulmányozása.

Lemond a szerb király.

A Havas ügynökség jelenti: Chicago Tribune szerint Sándor szerb király lemond a trónról György herceg javára. Hír szerint Sándor, Pasics miniszterelnök tegnapi három órás versaillesi kihallgatása után kijelentette, hogy Londonban vagy Párisban fog letelepedni.

Magyar-barát osztrák tisztok.

BÉCS. Burganban két osztrák tisztet letartóztattak. Az a vád ellenük, hogy a magyar felkelőkkel összejátszottak. Az osztrák csapatok erejét és helyzetét, elárulták és egy gépfegyvert átjuttattak a felkelők kezére.

Cseh sajtó az osztrák-magyar konfliktusról.

PRÁGA. Az ottani lapok egyöntetűen azt a hírt közlik, hogy a velencei konferencia semmi esetre sem fogja megszüntetni Ausztria és Magyarország közti konfliktust. Szerintük a kisantant nélkül Középeurópa rendezése nem történhet meg.

